Sbírka soudních rozhodnutí

STANOVISKO GENERÁLNÍHO ADVOKÁTA
EVGENIJE TANČEVA
přednesené dne 15. července 2021 [1]

Spojené věci C-693/19 a C-831/19

SPV Project 1503 Srl,
Dobank SpA
proti
YB (C-693/19)
a
Banco di Desio e della Brianza SpA,
Banca di Credito Cooperativo di Carugate e Inzago Sc,
Intesa Sanpaolo SpA,
Banca Popolare di Sondrio ScpA,
Cerved Credit Management SpA
proti
YX,
ZW (C-831/19)

[žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná Tribunale di Milano (soud v Miláně, Itálie)]

„Řízení o předběžné otázce – Směrnice 93/13/EHS – Zneužívající ujednání ve spotřebitelských smlouvách – Článek 6 odst. 1 a čl. 7 odst. 1 – Zásada efektivity – Článek 47 Listiny základních práv Evropské unie – Řízení o platebním rozkazu – Exekuční řízení – Platební rozkaz zakládající překážku věci pravomocně rozsouzené – Pravomoc vnitrostátního exekučního soudu posuzovat zneužívající povahu smluvních ujednání – Zásada překážky věci pravomocně rozsouzené – Prekluze“

I. Úvod

1. Obě projednávané žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce podané Tribunale di Milano (soud v Miláně, Itálie) se týkají výkladu směrnice Rady 93/13/EHS ze dne 5. dubna 1993 o zneužívajících ujednáních ve spotřebitelských smlouvách [2] a článku 47 Listiny základních práv Evropské unie (dále jen „Listina“). Byly podány v rámci řízení o výkonu platebních rozkazů, proti nimž nebyl podán opravný prostředek, a tyto platební rozkazy se tak staly pravomocnými.

[1] – Původní jazyk: angličtina.

[2] – Úř. věst. 1993, L 95, s. 29; Zvl. vyd. 15/02, s. 288, a oprava Úř. věst. 2016, L 303, s. 26.

2. Podstatnou hlavní otázky vznesené v projednávaných věcech je, zda čl. 6 odst. 1 a čl. 7 odst. 1 směrnice 93/13 a článek 47 Listiny brání vnitrostátní právní úpravě, která neumožňuje exekučnímu soudu posuzovat případnou zneužívající povahu ujednání smlouvy, která byla podkladem pro vydání platebního rozkazu, neboť tento platební rozkaz založil překážku věci pravomocně rozsouzené.

3. Obě věci jsou Soudním dvorem posuzovány souběžně se třemi dalšími věcmi (C-600/19, C-725/19 a C-869/19), v nichž dnes přednesu svá stanoviska. Tyto věci vycházejí ze španělské a rumunské žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce a dotýkají se rovněž podobných a potenciálně citlivých problémů týkajících se rozsahu povinnosti vnitrostátního soudu posuzovat z úřední povinnosti (*ex officio*) zneužívající povahu smluvních ujednání v souladu s judikaturou Soudního dvora vykládající směrnici 93/13 a vztah k určitým zásadám vnitrostátního procesního práva, včetně zásady překážky věci pravomocně rozsouzené.

4. Projednávané věci tak poskytují Soudnímu dvoru příležitost rozvinout svou judikaturu týkající se směrnice 93/13, zejména objasnit otázky týkající se zásady překážky věci pravomocně rozsouzené v souvislosti se soudním přezkumem zneužívajících ujednání podle této směrnice. V projednávaných věcech vyvstávají rovněž otázky týkající se vztahu mezi zásadou efektivity a článkem 47 Listiny v tomto kontextu.

II. Právní rámec

A. Unijní právo

5. Článek 6 odst. 1 směrnice 93/13 stanoví:

„Členské státy stanoví, že zneužívající ujednání použitá ve smlouvě uzavřené prodávajícím nebo poskytovatelem se spotřebitelem nejsou podle jejich vnitrostátních právních předpisů pro spotřebitele závazná a že smlouva zůstává pro strany závaznou za stejných podmínek, může-li nadále existovat bez dotyčných zneužívajících ujednání.“

6. Článek 7 odst. 1 směrnice 93/13 stanoví:

„Členské státy zajistí, aby v zájmu spotřebitelů a soutěžitelů byly k dispozici odpovídající a účinné prostředky zabraňující dalšímu používání zneužívajících ujednání ve smlouvách, které uzavírají prodávající nebo poskytovatelé se spotřebiteli.“

B. Italské právo

7. Směrnici 93/13 provedlo do italského práva Decreto legislativo n. 206 recante Codice del consumo (legislativní nařízení č. 206, spotřebitelský zákoník) ze dne 6. září 2005 (běžný doplněk GURI č. 235 ze dne 8. října 2005, dále jen „spotřebitelský zákoník“).

8. Článek 633 Codice di procedura civile (dále jen „občanský soudní řád“) stanoví:

„Na návrh věřitele, který má pohledávku na zaplacení určité peněžité částky nebo vydání určitého množství zastupitelného zboží, nebo na návrh příjemce, jemuž má být dodáno určité konkrétní zboží, vydá příslušný soudce platební rozkaz nebo rozkaz k vydání:

1) pokud je tvrzené právo podloženo listinnými důkazy;

[…]“

9. Článek 641 občanského soudního řádu stanoví:

„Jsou-li splněny podmínky stanovené v článku 633, nařídí soudce žalovanému odůvodněným rozkazem, který musí být vydán do 30 dnů ode dne podání návrhu, aby zaplatil požadovanou částku nebo aby předal požadované zboží nebo požadované množství zboží, popřípadě místo předání požadovaného zboží nebo požadovaného množství zboží zaplatil částku uvedenou v článku 639, a to ve lhůtě 40 dnů, s výslovným poučením, že tento účastník řízení může ve stejné lhůtě podat odpor v souladu s ustanoveními následujících článků, a pokud takový odpor nepodá, bude provedena exekuce.

[…]“

10. Článek 647 občanského soudního řádu stanoví:

„Nebyl-li ve stanovené lhůtě podán odpor nebo nepodal-li žalovaný žalobu, soudce, který vydal platební rozkaz, na návrh žalobce, a to i ústní, prohlásí rozkaz za vykonatelný. V prvním případě musí soudce nařídit nové doručení, pokud vyjde najevo nebo se jeví pravděpodobné, že žalovaný o rozkazu nevěděl.

Byl-li rozkaz prohlášen za vykonatelný v souladu s tímto článkem, odpor již nelze podat ani v něm pokračovat, s výhradou ustanovení článku 650, a případná složená jistota bude vrácena.“

11. Článek 650 občanského soudního řádu stanoví:

„Žalovaný může podat odpor i po uplynutí lhůty stanovené v rozkazu, pokud prokáže, že se o něm včas nedozvěděl z důvodu nesrovnalostí při oznamování nebo z důvodu nahodilé události nebo události vyšší moci.

[…]

Po uplynutí lhůty 10 dnů od prvního exekučního úkonu již odpor přípustný nebude.“

12. Článek 2909 Codice civile (dále jen „občanský zákoník“) stanoví:

„Zjištění uvedená v rozsudcích, které zakládají překážku věci pravomocně rozsouzené, jsou závazná ve všech ohledech pro účastníky řízení, jejich dědice nebo jejich právní nástupce.“

III. Skutkový stav, původní řízení a předběžné otázky

A. Věc C-693/19, SPV Project 1503 a další

13. Z předkládacího rozhodnutí vyplývá, že YB, jakožto spotřebitel, uzavřel tři úvěrové smlouvy na celkovou částku ve výši 18 200 eur se společností Findomestic Banca SpA. Tato společnost později postoupila svou pohledávku společnosti Activa Factor SpA, která ji následně postoupila společnosti SPV Project 1503 Srl (dále jen „SPV“). Tyto smlouvy obsahovaly ustanovení, která v případě prodlení se splněním povinnosti splatit úvěr stanovila uplatnění pokuty a úroků z prodlení.

14. Rozhodnutím ze dne 10. července 2012 vydal příslušný soud proti YB platební rozkaz na částku 16 290,52 eura z titulu částek dlužných na základě úvěrových smluv a úroků z prodlení na základě těchto ujednání. YB nepodal proti platebnímu rozkazu odpor a tento platební rozkaz se tedy stal pravomocným.

15. SPV následně dne 21. září 2016 oznámila YB exekuci na pohledávky, které měl YB vůči třetím osobám, a to na částku ve výši 31 332 eur, sestávající z částky 16 290,52 eura na jistině a částky 13 539,27 eura na úrocích, jak bylo uvedeno v platebním rozkazu, přičemž zbývající částku tvořily náklady řízení.

16. SPV a další věřitel poté zahájili u předkládajícího soudu exekuční řízení proti YB.

17. V průběhu tohoto řízení předkládající soud konstatoval, že ujednání týkající se výpočtu sazby úroků z prodlení, která činila více než 14 % ročně, by mohlo být zneužívající. Uložil společnosti SPV, aby předložila úvěrové smlouvy, na jejichž základě byl platební rozkaz vydán, a vyzval YB, aby se vyjádřil, zda hodlá uplatňovat zneužívající povahu ujednání týkajících se úroků z prodlení, přičemž pokud by tato zneužívající povaha těchto ujednání byla prokázána, mohla by případně pohledávku SPV snížit. YB na to reagoval tak, že uplatnil zneužívající povahu ujednání týkajícího se výpočtu úroků z prodlení. Předkládající soud poukázal na možnost posuzovat zneužívající povahu tohoto ujednání z úřední povinnosti a nařídil jednání, aby bylo účastníkům řízení umožněno zaujmout k této otázce stanovisko. V tomto ohledu SPV zejména tvrdila, že nemůže být překonána překážka věci pravomocně rozsouzené, kterou založil dotčený platební rozkaz.

18. Předkládající soud uvádí, že podle judikatury Corte suprema di cassazione (Nejvyšší kasační soud, Itálie) se zásada překážky věci pravomocně rozsouzené vztahuje nejen na výrok rozhodnutí, ale také na důvody, které představují, i když implicitně, jeho logicko-právní předpoklad. Tato úvaha nachází uplatnění i ve vztahu k platebnímu rozkazu, kterým byla uložena povinnost zaplatit určitou peněžitou částku, který, pokud není podán odpor, nabývá účinků věci pravomocně rozsouzené nejen ve vztahu k žalované pohledávce, ale také ve vztahu k titulu, který tvoří její základ, čímž je vyloučen jakýkoli další přezkum důvodů, které odůvodňují příslušnou žalobu. Tato zásada vytvořená vnitrostátní judikaturou, nazývaná „implicitně pravomocně rozsouzená věc“, je tak založena na logickém argumentu, podle něhož pokud soud rozhodl o určité otázce, tak vyřešil všechny ostatní otázky, které je třeba považovat za předběžné ve vztahu k výslovně rozhodnuté otázce, a konstatoval, že mu tyto otázky nebrání ve vydání rozhodnutí.

19. Předkládající soud podotýká, že – stejně jako v projednávané věci – jakmile se věřitel domůže vydání platebního rozkazu, může oznámením exekuce zahájit „výkon rozhodnutí“ ve smyslu vnitrostátního práva a v případě exekuce na majetek třetích osob podrobuje věřitel, na základě platebního rozkazu jako exekučního titulu, výkonu rozhodnutí pohledávky, které má dlužník vůči

třetím osobám. V rámci exekučního řízení je soud nadán pravomocemi z moci úřední, jejichž cílem je kromě ověření existence exekučního titulu i ověření správného vyčíslení pohledávky, ale nikoli vlastního obsahu tohoto titulu.

20. Předkládající soud má pochybnosti o tom, zda jsou ustanovení, jimiž byly vyčísleny úroky z prodlení a stanovena pokuta, v souladu se spotřebitelským zákoníkem a se směrnicí 93/13. Podle předkládajícího soudu soud, který platební rozkaz vydal, nepřezkoumal případnou zneužívající povahu těchto ujednání. Nicméně vzhledem k tomu, že YB nepodal proti tomuto platebnímu rozkazu odpor, nabyl tento platební rozkaz podle vnitrostátního práva právní moci a otázka, zda mají dotčená ujednání úvěrových smluv zneužívající povahu, je předmětem implicitně pravomocně rozsouzené věci. Z toho vyplývá, že předkládající soud jakožto exekuční soud nemůže konstatovat, že dotčená ujednání mají zneužívající povahu, jelikož vnitrostátní právo mu brání v posuzování obsahu platebního rozkazu a tento platební rozkaz založil překážku věci pravomocně rozsouzené.

21. Předkládající soud podotýká, že podle judikatury Soudního dvora týkající se směrnice 93/13 je možné, aby zásada překážky věci pravomocně rozsouzené nebyla za určitých podmínek uplatněna. Předkládající soud si tedy klade otázku, zda nutnost nahradit formální rovnováhu mezi smluvními stranami rovnováhou skutečnou, která obnovuje rovnost mezi nimi, umožňuje exekučnímu soudu informovat spotřebitele o možné zneužívající povaze smluvních ujednání, která nebyla tímto pravomocným rozkazem výslovně vyloučena, a zda, v případě, že spotřebitel vyjádří vůli uplatnit zneužívající povahu výše uvedených ujednání, může tento soud takovýto přezkum provést, neboť neprovedení takového přezkumu by mohlo vést k neúplné a nedostatečné ochraně spotřebitele. Předkládající soud uvádí, že pokud jde o článek 47 Listiny, iniciativa soudu informovat spotřebitele o případném porušení pravidel týkajících se ochrany spotřebitele neporušuje jeho nestrannost a Soudní dvůr přiznal tomuto ustanovení zvláštní význam z hlediska efektivity práv plynoucích ze směrnice 93/13.

22. Za těchto okolností se Tribunale di Milano (soud v Miláně) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžnou otázku:

„Brání, a za jakých podmínek, články 6 a 7 směrnice 93/13/EHS a článek 47 [Listiny] takové vnitrostátní právní úpravě, jako je uvedená právní úprava, která brání exekučnímu soudu provést vlastní přezkum obsahu pravomocného soudního exekučního titulu a rovněž tak mu brání – v případě, že spotřebitel vyjádří vůli uplatnit zneužívající povahu ujednání obsaženého ve smlouvě, na jehož základě byl vydán exekuční titul – překonat účinky implicitně pravomocně rozsouzené věci?“

B. Věc C-831/19, Banco di Desio e della Brianza a další

23. Z předkládacího rozhodnutí vyplývá, že dne 18. listopadu 2005 uzavřela Banco di Desio e della Brianza SpA (dále jen „BDB“) s panem YX a paní ZW smlouvy o ručení, které přestavovaly zajištění za dluhy obchodní společnosti Bimecar Trade Srl.

24. Rozhodnutím ze dne 20. prosince 2012 vydal Tribunale di Monza (soud v Monze, Itálie) platební rozkaz ve prospěch BDB, mimo jiné i proti YX a ZW. Proti tomuto platebnímu rozkazu nebyl podán odpor, a platební rozkaz se tedy stal pravomocným.

25. BDB následně zahájila exekuční řízení u Tribunale di Milano (soud v Miláně), kterým měla být provedena exekuce prodejem majetku, který manželé YX a ZW vlastnili napůl. Do tohoto řízení vstoupili Bimecar Trade a další věřitelé YX a ZW.

26. YX a ZW se exekučního řízení účastnili. Na žádost předkládajícího soudu předložila BDB dotčené smlouvy o ručení. Předkládající soud měl za to, že postavení YX jako spotřebitele je sice vyloučeno, jelikož byl statutárním zástupcem společnosti Bimecar Trade a akcionářem této společnosti s 51 % podílem, avšak ZW by bylo možno kvalifikovat jako spotřebitelku, protože byla akcionářkou uvedené společnosti s 22 % podílem a ve strukturách této společnosti zjevně nezastávala žádnou funkci, s níž by byla spojena jakákoli odpovědnost. Za účelem prokázání svého postavení spotřebitele předložila ZW smlouvu o převodu obchodního podílu ze dne 29. ledna 2013, na základě které se stala akcionářkou společnosti Bimecar Trade, jakož i dokumenty prokazující, že je zaměstnankyní jiné společnosti již od roku 1976. ZW rovněž vyjádřila svůj úmysl uplatňovat zneužívající povahu řady ujednání obsažených ve smlouvách uzavřených se všemi věřiteli na základě spotřebitelského zákoníku. BDB a ostatní věřitelé mimo jiné tvrdili, že ZW není spotřebitelkou a že překážka věci pravomocně rozsouzené, kterou založil dotčený platební rozkaz, nemůže být překonána.

27. Předkládající soud vysvětluje, obdobně jako ve věci C-693/19, že podle vnitrostátního práva a judikatury je implicitně pravomocně rozsouzená věc založena na logickém argumentu, podle něhož pokud soud rozhodl o určité otázce, tak nutně vyřešil všechny ostatní otázky, které je třeba považovat za předběžné ve vztahu k výslovně rozhodnuté otázce, přičemž tento přístup se použije i na platební rozkazy. Jakmile se věřitel domůže vydání platebního rozkazu, zahájí exekuci, přičemž v případě exekuce prodejem majetku, jako v projednávané věci, věřitel na základě platebního rozkazu jako exekučního titulu postihne (doručením oznámení o zahájení exekuce) majetek, který je ve vlastnictví dlužníka.

28. Předkládající soud uvádí, že s ohledem na skutečnost, že ZW je možno považovat za spotřebitelku, má předkládající soud pochybnosti o tom, zda je ujednání obsažené ve smlouvě o ručení uzavřené mezi BDB a ZW, které určuje místně příslušný soud, jenž není soudem určeným podle bydliště spotřebitelky, slučitelná se spotřebitelským zákoníkem a směrnicí 93/13. Vzhledem k tomu, že ZW nepodala proti uvedenému platebnímu rozkazu odpor, založil tento platební rozkaz překážku věci pravomocně rozsouzené a otázka, zda mají dotčená ujednání smlouvy o ručení zneužívající povahu, je předmětem implicitně pravomocně rozsouzené věci. Věřitelé sice zastávají názor, že předkládající soud nemůže posuzovat zneužívající povahu dotčených ujednání, a to zejména ve světle rozsudku ze dne 6. října 2009 ve věci Asturcom Telecomunicaciones[3], nicméně předkládající soud si klade otázku, zda je tento rozsudek použitelný s ohledem na rozdíly mezi dotčenými vnitrostátními řády a okolnostmi projednávané věci.

29. V tomto ohledu předkládající soud podotýká, že ZW byla v rámci exekuce aktivní a že v době, kdy byl platební rozkaz vydán, ještě nebyla k dispozici judikatura Soudního dvora[4], kterou byla stanovena kritéria umožňující kvalifikovat takového ručitele, jako je ZW, jako spotřebitele. Ani judikatura Corte suprema di cassazione (Nejvyšší kasační soud) tehdy ještě nezaujímala podobný přístup[5], naopak v té době vylučovala možnost kvalifikovat fyzickou osobu jednající v postavení

[3] – C-40/08, EU:C:2009:615.

[4] – Předkládající soud v tomto ohledu zmiňuje usnesení ze dne 19. listopadu 2015, Tarcău (C-74/15, EU:C:2015:772), a ze dne 14. září 2016, Dumitraș (C-534/15, EU:C:2016:700).

[5] – Předkládající soud v tomto ohledu zmiňuje rozsudek ze dne 13. prosince 2018 (č. 32225).

ručitele obchodní společnosti jako spotřebitele[6]. ZW tudíž nemohla uplatnit zneužívající povahu dotčených ujednání v odporu proti platebnímu rozkazu, neboť to se stalo možným až po zahájení exekuce, kdy tento platební rozkaz již nemohl být podle vnitrostátního práva změněn. Předkládající soud se táže, zda v takové situaci vnitrostátní právní úprava znemožňuje nebo nadměrně ztěžuje spotřebitelům výkon práv přiznaných směrnicí 93/13.

30. Předkládající soud podotýká, že v rozsudku ze dne 26. ledna 2017, Banco Primus[7], Soudní dvůr vyloučil možnost překonání účinků explicitně pravomocně rozsouzené věci, ale nezkoumal dosud slučitelnost implicitně pravomocně rozsouzené věci s články 6 a 7 směrnice 93/13 a s článkem 47 Listiny. Podle předkládajícího soudu je pravděpodobné, že při vydávání dotčeného platebního rozkazu soud neposuzoval zneužívající povahu smluvních ujednání, neboť možnost kvalifikovat ZW jako spotřebitelku byla vyloučena. Předkládající soud se tedy táže, zda články 6 a 7 směrnice 93/13 a článek 47 Listiny umožňují překonat účinky implicitně pravomocně rozsouzené věci, pokud to vyústí ve zbavení spotřebitele práva na účinnou právní ochranu a práv vyplývajících z této směrnice.

31. Za těchto okolností se Tribunale di Milano (soud v Miláně) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

„1) Brání ustanovení článku 6 ve spojení s článkem 7 směrnice 93/13/EHS a článkem 47 [Listiny], a za jakých podmínek, takovému vnitrostátnímu právnímu řádu, jako je právní řád v projednávané věci, který exekučnímu soudu brání, aby provedl vlastní přezkum obsahu exekučního titulu, který nabyl právní moci, v případě, že spotřebitel, který se dozvěděl o svém postavení (přičemž takovou znalost předtím soudy v rámci existujícího platného práva vylučovaly), navrhne, aby soud vykonal tento přezkum?

2) Brání ustanovení článku 6 ve spojení s článkem 7 směrnice 93/13/EHS a článkem 47 [Listiny], a za jakých podmínek, takovému právnímu řádu, jako je vnitrostátní právní řád, který v případě implicitního rozhodnutí, jímž byla vyloučena zneužívající povaha smluvního ujednání a které zakládá překážku věci pravomocně rozsouzené, brání exekučnímu soudu, který má rozhodovat o námitkách spotřebitele proti navrhovanému výkonu rozhodnutí, aby tuto zneužívající povahu konstatoval, a lze uvedenou nemožnost přezkumu předpokládat i v případě, že nebylo možno – vzhledem k existujícím právním předpisům platným v době, kdy dané rozhodnutí nabylo právní moci – přezkoumat zneužívající povahu smluvního ujednání, a to v důsledku nemožnosti kvalifikovat ručitele jako spotřebitele?“

IV. Řízení před Soudním dvorem

32. Písemná vyjádření předložily Soudnímu dvoru ve věci C-693/19 španělská, italská a maďarská vláda, jakož i Komise, a ve věci C-831/19 společnost BDB, ZW[8], španělská a italská vláda a Komise.

33. Dne 27. dubna 2021 se konalo společné jednání, na němž přednesly ústní vyjádření společnost BDB, ZW, německá, španělská a italská vláda, jakož i Komise.

6 – Předkládající soud zmiňuje zejména rozsudky ze dne 13. května 2005 (č. 10107) a ze dne 9. srpna 2016 (č. 16827).

7 – C-421/14, EU:C:2017:60 (dále jen „rozsudek ve věci Banco Primus“).

8 – Poukazuji na skutečnost, že YX předložil písemné vyjádření v zájmu ZW.

V. Shrnutí vyjádření účastníků řízení

34. BDB uvádí, že otázka položená ve věci C-831/19 je nepřípustná, neboť ZW nelze kvalifikovat jako spotřebitelku, a směrnice 93/13 tudíž není použitelná. Dále pak BDB tvrdí, že rozhodnutí o platnosti smluvních ujednání v každém případě nabylo právní moci, aniž ZW podala odpor nebo uplatnila postavení spotřebitele. Podle judikatury Soudního dvora nelze překážku věci pravomocně rozsouzené překonat ani v případě porušení unijního práva, a jak BDB zdůraznila na jednání, ochrana přiznaná spotřebitelům směrnicí 93/13 nemá přednost před právní jistotou.

35. ZW tvrdí, že ve věci C-831/19 je zřejmé, že je nutno ji kvalifikovat jako spotřebitelku podle směrnice 93/13. Uvádí, že nepodala odpor proti platebnímu rozkazu z důvodu vnitrostátní judikatury, která osoby nacházející se v jejím postavení vylučovala z kategorie spotřebitelů a až posléze byla změněna tak, aby byla v souladu s judikaturou Soudního dvora. Jak ZW uvedla na jednání, odmítnutí možnosti exekučního soudu přezkoumat ujednání, jejichž zneužívající povaha nebyla při vydání platebního rozkazu posuzována, by spotřebitele zbavilo účinné ochrany podle směrnice 93/13.

36. Německá vláda tvrdí, že rozdělení úkolů mezi soud rozhodující ve věci samé a exekuční soud vychází ze zásady vnitrostátní procesní autonomie a že směrnice 93/13 nevyžaduje meritorní přezkum v rámci exekučního řízení, pokud soud rozhodující ve věci samé nabídne spotřebiteli dostatečnou možnost uplatnit práva přiznaná mu směrnicí 93/13. Pokud tedy vnitrostátní právní řád upravuje soudní přezkum zneužívajících ujednání ve stadiu platebního rozkazu, jak tomu patrně je v projednávaných věcech, není nutno provádět další kontrolu ve fázi exekuce.

37. Španělská vláda uvádí, že články 6 a 7 směrnice 93/13 nebrání dotčené vnitrostátní právní úpravě. V oblasti zneužívajících ujednání unijní právní řád vnitrostátnímu soudu neukládá, aby donekonečna přezkoumával pohledávku, která je předmětem pravomocného soudního rozhodnutí, což platí i v případě, že spotřebitel nevyužil včas opravných prostředků stanovených vnitrostátním právem, přičemž možnost přezkumu zneužívajících ujednání mimo rámec řízení, které je k tomuto účelu určeno, povede k tomu, že exekuční řízení pozbude účinnosti. Jak španělská vláda uvedla na jednání, zásada efektivity vyžaduje, aby byly vnitrostátní právní předpisy posuzovány v kontextu celého vnitrostátního systému procesního práva, a na rozdíl od toho, co tvrdí Komise, se projednávané věci týkají překážky věci pravomocně rozsouzené. Dodává, že pokud jde o věc C-831/19, nemá na její postoj vliv skutečnost, že v okamžiku, kdy platební rozkaz založil překážku věci pravomocně rozsouzené, Soudní dvůr dosud nevydal svá rozhodnutí, jimiž stanovil kritéria, jež musí být splněna, aby mohl být ručitel považován za spotřebitele.

38. Italská vláda tvrdí, že články 6 a 7 směrnice 93/13 nebrání dotčené vnitrostátní právní úpravě. Projednávané věci se liší od předchozí judikatury Soudního dvora a tato právní úprava je v souladu se zásadou rovnocennosti, neboť exekuční soud nemůže z úřední povinnosti opakovaně posuzovat podmínky pro vydání platebního rozkazu zakládajícího překážku věci pravomocně rozsouzené, a to ani když se jedná o případné porušení kogentních pravidel. Jak italská vláda zdůraznila na jednání, soud rozhodující o platebním rozkazu může z úřední povinnosti posuzovat zneužívající povahu smluvních ujednání a spotřebitel má k dispozici opravné prostředky, aby zabránil tomu, že bude takovými ujednáními vázán, nicméně pokud tak soud neučinil a spotřebitel těchto opravných prostředků nevyužil, nemůže se exekuční soud výkonu rozhodnutí založeného na tomto platebním rozkazu vyhnout; toto rozhodnutí implicitně vylučuje zneužívající povahu smluvních ujednání, neboť jinak by nemohlo být vydáno. Na rozdíl od postoje Komise ve věci C-693/19 podle italské vlády platí, že bez ohledu na důvod neplatnosti ujednání, o které se právo

věřitele opírá, od okamžiku, kdy je toto právo zjištěno, byť implicitně, rozhodnutím zakládajícím překážku věci pravomocně rozsouzené, nemůže již být tato neplatnost prohlášena soudem, který jej musí vykonat, což platí i v případech nadměrných úroků. Dodává, že pokud jde o věc C-831/19, je irelevantní, že unijní a vnitrostátní judikatura, které uznávají postavení ručitele jako spotřebitele, neexistovala v okamžiku, kdy bylo dané rozhodnutí o platebním rozkazu vydáno, jelikož soud mohl využít řízení o předběžné otázce.

39. Maďarská vláda tvrdí, že pokud jde o věc C-693/19, články 6 a 7 směrnice 93/13 ani článek 47 Listiny dotčené vnitrostátní právní úpravě nebrání. Tvrdí, že překážka věci pravomocně rozsouzené, která vznikla v důsledku nepodání odporu dlužníkem, nemůže být neuplatněna, přičemž pokud by bylo exekučnímu soudu dovoleno přezkoumávat zneužívající povahu ujednání smlouvy, která byla podkladem pro vydání platebního rozkazu, bylo by řízení o platebním rozkazu zbaveno svého obsahu.

40. Komise tvrdí, pokud jde o věc C-693/19, že čl. 6 odst. 1 a čl. 7 odst. 1 směrnice 93/13 nebrání dotčené vnitrostátní právní úpravě, pokud tato právní úprava umožňuje soudu ověřit, zda není ujednání týkající se placení úroků v případě nesplnění nebo prodlení se splněním smluvní povinnosti potenciálně zneužívající, a tedy k němu nepřihlížet. Tak tomu může být, pokud tato právní úprava umožňuje konstatovat právní neexistenci výroku exekučního titulu týkajícího se pohledávky na zaplacení těchto úroků nebo pokud tato právní úprava soudu umožňuje omezit exekuci při vypořádávání příslušných částek na pohledávku očištěnou od úroků, které jsou považovány za nepřiměřené. Pokud by však měla být tato právní úprava vykládána tak, že soudu neumožňuje konstatovat existenci zneužívajících ujednání, je v rozporu s články 6 a 7 směrnice 93/13 vykládanými ve světle zásady efektivity. Komise tvrdí, že účinky překážky věci pravomocně rozsouzené se nevztahují na výrok platebního rozkazu týkající se úroků z pohledávky, jejichž sazba je nepřiměřeně vysoká [9], a pokud má exekuční soud pravomoc ověřit, že je exekuce prováděna na základě platného nástroje v souladu se zásadou rovnocennosti, zahrnuje tato pravomoc i pravomoc konstatovat, že nedošlo k porušením kogentních pravidel, jako je čl. 6 odst. 1 směrnice 93/13.

41. Komise tvrdí, pokud jde o věc C-831/19, že je třeba na obě otázky odpovědět společně v tom smyslu, že čl. 6 odst. 1 a čl. 7 odst. 1 směrnice 93/13 nebrání dotčené vnitrostátní právní úpravě, pokud tato právní úprava umožňuje exekučnímu soudu posoudit zneužívající povahu ujednání a k tomuto ujednání případně nepřihlížet. V opačném případě tato právní úprava není s těmito ustanoveními, vykládanými ve světle zásady efektivity, v souladu. Podle názoru Komise smlouvy uzavřené se ZW spadají do oblasti působnosti směrnice 93/13 a skutečnost, že si ZW opožděně uvědomila, že má postavení spotřebitelky, není relevantní. V projednávané věci, stejně jako ve věci C-693/19, musí být článek 47 Listiny považován za ustanovení, ve světle kterého je třeba vykládat čl. 7 odst. 1 směrnice 93/13, přičemž povaha platebního rozkazu jako pravomocného rozhodnutí vyplývá z prekluze, nikoli z překážky věci pravomocně rozsouzené. Komise tvrdí, že přezkum zneužívajících ujednání z úřední povinnosti musí být předmětem výslovného a řádně odůvodněného posouzení provedeného vnitrostátním soudem. Jak Komise zdůraznila na jednání, soudy, které v projednávaných věcech vydaly dotčené platební rozkazy, nepřezkoumávaly zneužívající povahu smluvních ujednání, přičemž pouhá možnost zjištění zneužívajícího ujednání nestačí; soud musí takové zjištění učinit.

[9] – Komise v tomto ohledu odkazuje na usnesení Tribunale di Macerata (soud v Maceratě, Itálie) ze dne 1. března 2019.

VI. Analýza

42. Podstatou otázky položené předkládajícím soudem Soudnímu dvoru ve věci C-693/19, která v podstatě odpovídá první otázce ve věci C-831/19, je, zda čl. 6 odst. 1 a čl. 7 odst. 1 směrnice 93/13 a článek 47 Listiny brání vnitrostátní právní úpravě, která exekučnímu soudu neumožňuje posoudit obsah platebního rozkazu, který založil překážku věci pravomocně rozsouzené, a nepřihlížet k účinkům implicitně pravomocně rozsouzené věci, pokud spotřebitel vyjádřil úmysl uplatňovat zneužívající povahu ujednání ve smlouvě, na jejímž základě byl tento platební rozkaz vydán.

43. Podstatou druhé otázky předkládajícího soudu ve věci C-831/19 je, zda čl. 6 odst. 1 a čl. 7 odst. 1 směrnice 93/13 a článek 47 Listiny brání vnitrostátní právní úpravě, která prostřednictvím implicitně pravomocně rozsouzené věci exekučnímu soudu, který rozhoduje o námitce proti exekuci podané spotřebitelem, neumožňuje posuzování zneužívající povahy smluvních ujednání, je-li zohledněna skutečnost, že podle vnitrostátního práva účinného v době, kdy byla překážka věci pravomocně rozsouzené založena, nebylo možno posouzení zneužívajících ujednání provést, neboť ručitele nebylo možno kvalifikovat jako spotřebitele.

44. Jak vyplývá z předkládacího rozhodnutí a z vyjádření italské vlády, tyto dvě otázky vycházejí z procesních ustanovení týkajících se výkonu platebních rozkazů, tak jak jsou tato ustanovení zakotvena v italském právu, podle nichž platební rozkaz, který je podkladem pro následné exekuční řízení a vedení exekuce ze strany věřitelů, nabude právní moci a založí překážku věci pravomocně rozsouzené, neboť spotřebitel jakožto dlužník proti tomuto rozkazu nepodal ve stanovené lhůtě odpor. V případě platebního rozkazu, proti němuž není podán odpor, se má za to, že zneužívající povaha ujednání smlouvy, na jejímž základě byl tento platební rozkaz vydán, je předmětem implicitně pravomocně rozsouzené věci, tedy implicitně zakládá překážku věci pravomocně rozsouzené. Kromě toho vnitrostátní právo stanoví, že soud, který platební rozkaz vydá, může z úřední povinnosti posuzovat případnou zneužívající povahu smluvních ujednání, a pokud spotřebitel podá odpor, může soud rozhodující o tomto odporu rovněž provést přezkum zneužívající povahy těchto ujednání z úřední povinnosti. Je však podle všeho nesporné, že v projednávaných věcech vydaly soudy platební rozkazy, proti nimž spotřebitelé odpor nepodali, a nic nenasvědčuje tomu, že bylo v této fázi řízení provedeno posouzení existence zneužívajících ujednání.

45. Domnívám se tedy, že je možno odpovědět na obě tyto otázky společně, neboť jejich zodpovězení záleží na vyřešení klíčové otázky, a sice souladu vnitrostátní právní úpravy, která neumožňuje přezkum zneužívající povahy ujednání smlouvy, na jejímž základě byl vydán platební rozkaz, exekučním soudem z toho důvodu, že tento platební rozkaz implicitně založil překážku věci pravomocně rozsouzené, s unijním právem.

46. Abych mohl na tyto otázky odpovědět, budu se nejprve zabývat argumenty společnosti BDB týkajícími se přípustnosti otázky položené ve věci C-831/19 (oddíl A). Poté přejdu k meritu věcí C-693/19 a C-831/19 a nastíním několik úvodních poznámek k problematice opožděnosti povědomí ZW o jejím postavení spotřebitelky ve věci C-831/19 a k případné relevanci článku 47 Listiny v tomto kontextu (oddíl B). Následně posoudím judikaturu Soudního dvora týkající se přezkumu zneužívajících ujednání vnitrostátním soudem z úřední povinnosti podle směrnice 93/13 (oddíl C) a použití zásad rozvinutých v této judikatuře na okolnosti dané v projednávaných věcech (oddíl D).

47. Na základě této analýzy jsem dospěl k závěru, že otázka položená ve věci C-831/19 je přípustná a že čl. 6 odst. 1 a čl. 7 odst. 1 směrnice 93/13, vykládané ve světle zásady efektivity, brání takové vnitrostátní právní úpravě, jako je dotčená právní úprava.

A. K přípustnosti otázky položené ve věci C-831/19

48. Podle argumentace společnosti BDB je otázka položená ve věci C-831/19 nepřípustná, neboť ZW nelze kvalifikovat jako spotřebitelku, což činí směrnici 93/13 nepoužitelnou.

49. Podle mého názoru je nutno tyto argumenty odmítnout.

50. Je zjevné, že ve světle judikatury Soudního dvora může předkládající soud ZW kvalifikovat jako spotřebitelku.

51. Je třeba připomenout, jak uvádí desátý bod odůvodnění směrnice 93/13, že jednotná pravidla týkající se zneužívajících klauzulí se musí vztahovat na „všechny smlouvy“ uzavírané mezi prodávajícími nebo poskytovateli a spotřebiteli, jak je definuje čl. 2 písm. b) a c) této směrnice [10]. Podle znění čl. 2 písm. b) uvedené směrnice je třeba pojem „spotřebitel“ chápat tak, že se jím rozumí „fyzická osoba, která ve smlouvách, na které se vztahuje tato směrnice, jedná pro účely, které nespadají do rámce její obchodní nebo výrobní činnosti nebo povolání“ [11]. Směrnice 93/13 tedy definuje smlouvy, na které se vztahuje, prostřednictvím odkazu na určitou vlastnost smluvních stran [12]. Toto široké pojetí pojmu „spotřebitel“ umožňuje zajistit ochranu přiznanou směrnicí 93/13 všem fyzickým osobám, které se ve vztahu k prodávajícímu nebo poskytovateli nacházejí ve slabším postavení [13].

52. V této souvislosti Soudní dvůr v usneseních ze dne 19. listopadu 2015 ve věci Tarcău [14] a ze dne 14. září 2016 ve věci Dumitraş [15] rozhodl, že směrnice 93/13 se vztahuje na smlouvu o ručení uzavřenou mezi fyzickou osobou a úvěrovou institucí za účelem zajištění závazků sjednaných obchodní společností vůči této úvěrové instituci v rámci úvěrové smlouvy, pokud tato fyzická osoba jednala za účelem, který nespadá do rámce její profesní činnosti a nemá funkční vztah s touto společností. Je tedy na vnitrostátním soudu, aby s přihlédnutím ke všem okolnostem a důkazům určil, zda tato osoba jednala v rámci své profesní činnosti nebo z důvodu svých funkčních vztahů, které má s touto společností, jako jsou například výkon funkce jejího jednatele nebo nezanedbatelná účast na základním kapitálu, nebo zda tato osoba jednala za soukromými účely.

53. V projednávané věci, jak uvedl předkládající soud, může být ZW považována za spotřebitelku, když v okamžiku uzavření smluv o ručení se společností BDB a ostatními věřiteli jednala mimo rámec své profesní činnosti a neměla žádný funkční vztah se společností Bimecar Trade. Předkládající soud totiž uvedl, že z dokumentů předložených ZW v rámci exekučního řízení plyne, jak je uvedeno v bodě 26 tohoto stanoviska, že ZW získala podíl ve výši 22 % ve společnosti

[10] – Viz rozsudek ze dne 30. května 2013, Asbeek Brusse a de Man Garabito (C-488/11, EU:C:2013:341, bod 29), a usnesení ze dne 27. dubna 2017, Bachman (C-535/16, nezveřejněné, EU:C:2017:321, bod 32).

[11] – Viz rozsudky ze dne 2. dubna 2020, Condominio di Milano, via Meda (C-329/19, EU:C:2020:263, bod 24), a ze dne 9. července 2020, Raiffeisen Bank a BRD Groupe Societé Générale (C-698/18 a C-699/18, EU:C:2020:537, bod 70).

[12] – Viz rozsudky ze dne 30. května 2013, Asbeek Brusse a de Man Garabito (C-488/11, EU:C:2013:341, bod 30), a ze dne 3. září 2015, Costea (C-110/14, EU:C:2015:538, bod 17).

[13] – Viz rozsudek ze dne 21. března 2019, Pouvin a Dijoux (C-590/17, EU:C:2019:232, bod 28).

[14] – C-74/15, EU:C:2015:772, zejména body 26 až 30.

[15] – C-534/15, EU:C:2016:700, zejména body 31 až 34.

Bimecar Trade dne 31. ledna 2013, zatímco smlouvy o ručení mezi ZW a všemi věřiteli byly uzavřeny dříve a platební rozkaz získaný společností BDB byl rovněž vydán dříve, než ZW nabyla uvedené podíly. Kromě toho je podle předkládajícího soudu ZW již od roku 1976 spojena s jinou společností pracovněprávním vztahem a v době uzavírání smluv o ručení nezastávala ZW ve společnosti Bimecar Trade žádnou vedoucí funkci.

54. V důsledku shora uvedeného je třeba mít za to, s výhradou ověření předkládajícím soudem, že ZW je nutno kvalifikovat jako spotřebitelku podle směrnice 93/13, takže je tato směrnice na spor v původním řízení použitelná.

55. Jsem tedy toho názoru, že otázka položená ve věci C-831/19 je přípustná.

B. Úvodní poznámky

1. K opožděnému povědomí o postavení spotřebitelky ve věci C-831/19

56. Připomínám, že druhá otázka položená ve věci C-831/19 zahrnuje ještě jeden aspekt, který vyplývá ze skutečnosti, že v okamžiku, kdy platební rozkaz, jenž byl předmětem exekučního řízení, založil překážku věci pravomocně rozsouzené, ZW, jakožto ručitelka, si zjevně nemohla být vědoma svého postavení spotřebitelky, a nemohla tedy uplatnit zneužívající povahu smluvních ujednání před uplynutím lhůty pro podání odporu proti tomuto platebnímu rozkazu. Skutečnost, že, jak uvádí předkládající soud a ZW (viz body 29 a 35 tohoto stanoviska), unijní a vnitrostátní judikatura, které uznávají ručitele jako spotřebitele podle směrnice 93/13 ještě v okamžiku, kdy byl vydán dotčený platební rozkaz a spotřebitelka mohla proti němu podat odpor, neexistovaly, není podle mého názoru v tomto ohledu v projednávané věci relevantní úvahou.

57. Z ustálené judikatury Soudního dvora (viz bod 63 tohoto stanoviska) vyplývá, že směrnice 93/13 požaduje přezkum zneužívajících ujednání vnitrostátním soudem z úřední povinnosti, a jak uvádí Komise, návrh účastníka řízení, jako je spotřebitelka, nemůže sám o sobě sloužit jako náhrada soudního přezkumu zneužívajících ujednání podle této směrnice. Právě opožděné povědomí spotřebitele o jeho statusu spotřebitele totiž opodstatňuje existenci této povinnosti v judikatuře Soudního dvora. Navíc, jak uvádějí španělská a italská vláda i Komise, ze směrnice 93/13, a zejména z jejího desátého bodu odůvodnění jasně vyplývá, že se použije „na všechny smlouvy“ (viz bod 51 tohoto stanoviska), a nic nebránilo posouzení zneužívající povahy smluvních ujednání příslušným soudem, který mohl podat žádost o rozhodnutí o předběžné otázce.

2. K případné relevanci článku 47 Listiny

58. V rámci položených předběžných otázek se předkládající soud rovněž táže, zda je dotčená vnitrostátní právní úprava v souladu s článkem 47 Listiny. Je namístě připomenout, že toto ustanovení, které je potvrzením zásady účinné právní ochrany, zakotvuje ve prospěch každého, jehož práva a svobody zaručené právem Unie byly porušeny, právo na účinné prostředky nápravy před soudem [16]. V projednávaných věcech není sporu o použitelnosti článku 47 Listiny. Jsem toho

[16] – Viz rozsudek ze dne 20. dubna 2021, Repubblika (C-896/19, EU:C:2021:311, bod 40).

názoru, že – jak uvádí Italská republika – dotčená vnitrostátní právní úprava spadá do oblasti působnosti směrnice 93/13, a představuje tudíž provedení unijního práva pro účely čl. 51 odst. 1 Listiny [17].

59. Podotýkám, že v judikatuře Soudního dvora týkající se směrnice 93/13 existuje zvláštní vztah mezi článkem 47 Listiny a zásadou efektivity, která zahrnuje i povinnost členských států zajistit soudní ochranu práv založených na unijním právu (viz bod 65 tohoto stanoviska) [18]. V tomto ohledu Soudní dvůr judikoval, že povinnost členských států zajistit účinnost práv, která jednotlivcům vyplývají ze směrnice 93/13, s sebou nese požadavek účinné soudní ochrany zakotvený rovněž v článku 47 Listiny, který platí mimo jiné při stanovení procesních podmínek týkajících se žalob založených na takových právech [19].

60. Navíc, jak dokládá dosavadní judikatura Soudního dvora týkající se směrnice 93/13, článek 47 Listiny zjevně hraje do značné míry podpůrnou či doplňkovou roli ve vztahu k zásadě efektivity, pokud jde o posuzování slučitelnosti vnitrostátních procesních pravidel s požadavky této směrnice. Například se článek 47 Listiny v tomto kontextu uplatní, pokud jde o otázky týkající se přístupu k účinnému opravnému prostředku, aby účastníci řízení mohli uplatnit svá práva založená směrnicí 93/13 [20], jakož i pokud jde o otázky týkající se spravedlivého procesu, jako je dodržování zásad rovnosti zbraní a kontradiktornosti v rámci soudního řízení, v němž jde o legalitu ujednání s ohledem na tuto směrnici [21].

61. V projednávaných věcech je nesporné, jak uvádí italská vláda, že účastníci řízení měli přístup k účinným opravným prostředkům, které jim umožňovaly uplatnit jejich práva založená na směrnici 93/13. Kromě toho, jak uvedla Komise, dotčené otázky se netýkají nestrannosti exekučního soudu [22], ale spíše jeho možnosti posuzovat zneužívající povahu smluvních ujednání, ohledně nichž lze mít za to, že o nich bylo implicitně rozhodnuto soudním rozhodnutím zakládajícím překážku věci pravomocně rozsouzené. Za těchto okolností je tedy třeba mít za to, bez ohledu na zohlednění článku 47 Listiny v případech, kdy je to odůvodněno, že se v projednávaných věcech jedná o případy, jejichž středobodem jsou čl. 6 odst. 1 a čl. 7 odst. 1 směrnice 93/13, vykládané ve světle zásady efektivity.

17 – V tomto ohledu viz rozsudek ze dne 10. září 2014, Kušionová (C-34/13, EU:C:2014:2189, bod 47); viz též stanovisko generálního advokáta M. Szpunara ve věci Finanmadrid EFC (C-49/14, EU:C:2015:746, body 83 a 84).

18 – V tomto ohledu viz stanovisko generálního advokáta M. Szpunara ve věci Finanmadrid EFC (C-49/14, EU:C:2015:746, body 85 až 97). Viz také například van Duin, A., „Metamorphosis? The Role of Article 47 of the EU Charter of Fundamental Rights in Cases Concerning National Remedies and Procedures under Directive 93/13/EEC“, *Journal of European Consumer and Market Law*, sv. 6, 2017, s. 190-198.

19 – Viz rozsudek ze dne 10. června 2021, VB a další (C-776/19 až C-782/19, EU:C:2021:470, bod 29).

20 – Viz zejména rozsudky ze dne 14. března 2013, Aziz (C-415/11, EU:C:2013:164, zejména bod 59); ze dne 10. září 2014, Kušionová (C-34/13, EU:C:2014:2189, zejména body 45, 47 a 66); a ze dne 21. prosince 2016, Biuro podróży „Partner“ (C-119/15, EU:C:2016:987, body 23 až 47); srovnej rozsudek ze dne 27. února 2014, Pohotovosť (C-470/12, EU:C:2014:101, body 36 až 57).

21 – Viz zejména rozsudky ze dne 21. února 2013, Banif Plus Bank (C-472/11, EU:C:2013:88, body 29 až 36); ze dne 17. července 2014, Sánchez Morcillo a Abril García (C-169/14, EU:C:2014:2099, body 21 až 51), a ze dne 29. dubna 2021, Rzecznik Praw Obywatelskich (C-19/20, EU:C:2021:341, body 91 až 99); srovnej usnesení ze dne 16. července 2015, Sánchez Morcillo a Abril García (C-539/14, EU:C:2015:508, body 23 až 50).

22 – Podotýkám, že skutečnost, vnitrostátní soud posuzuje z úřední povinnosti případně zneužívající povahu smluvních ujednání a informuje spotřebitele o možnosti uplatnit jeho práva vyplývající ze směrnice 93/13, sama o sobě podle všeho neohrožuje nestrannost tohoto soudu, neboť soud nikomu „nestraní“, pouze plní funkce, které mu náleží podle vnitrostátního a unijního práva. V tomto ohledu viz Beka, A., *The Active Role of Courts in Consumer Litigation: Applying EU Law of the National Courts' Own Motion*, Intersentia, 2018, s. 140–141.

C. Relevantní judikatura Soudního dvora týkající se přezkumu zneužívajících ujednání vnitrostátními soudy z úřední povinnosti

62. Článek 6 odst. 1 směrnice 93/13 ukládá členským státům povinnost stanovit, že zneužívající ujednání nejsou pro spotřebitele závazná [23]. Článek 7 odst. 1 této směrnice, ve spojení s jejím dvacátým čtvrtým bodem odůvodnění, ukládá členským státům, aby stanovily odpovídající a účinné prostředky zabraňující dalšímu používání zneužívajících ujednání ve spotřebitelských smlouvách [24]. Ohledně těchto ustanovení se sice vyvinula rozsáhlá judikatura, nicméně já nastíním pouze použitelné zásady vyvozené z této judikatury týkající se existence a rozsahu povinnosti vnitrostátního soudu přezkoumávat z úřední povinnosti zneužívající povahu smluvních ujednání, které jsou ve vztahu k mé analýze v projednávané věci nejvíce relevantní.

1. Existence povinnosti vnitrostátního soudu provádět přezkum z úřední povinnosti

63. Podle ustálené judikatury platí, že systém ochrany zavedený směrnicí 93/13 spočívá na myšlence, že se spotřebitel nachází v nerovném postavení vůči prodávajícímu nebo poskytovateli z hlediska vyjednávací síly i úrovně informovanosti, což ho vede k tomu, že přistoupí na podmínky předem vyhotovené prodávajícím nebo poskytovatelem, ač nemůže ovlivnit jejich obsah [25]. K tomu, aby mohla být zajištěna směrnicí 93/13 zamýšlená ochrana, může být nerovné postavení mezi spotřebitelem a prodávajícím nebo poskytovatelem narovnáno pouze pozitivním zásahem, vnějším ve vztahu k samotným smluvním stranám [26]. Povaha a význam veřejného zájmu, od něhož se odvíjí ochrana, kterou směrnice 93/13 spotřebitelům zajišťuje, tak odůvodňují požadavek, aby měl vnitrostátní soud povinnost posuzovat zneužívající charakter smluvního ustanovení z úřední povinnosti, a odstraňovat tak nerovnováhu, která existuje mezi spotřebitelem a prodávajícím nebo poskytovatelem, pokud má za tímto účelem k dispozici nezbytné informace o právním a skutkovém stavu [27].

2. Rozsah povinnosti vnitrostátního soudu provádět přezkum z úřední povinnosti

64. Podle stejně ustálené judikatury ukládá směrnice 93/13 členským státům, aby stanovily mechanismus zajišťující, aby každé smluvní ujednání, které nebylo individuálně sjednáno, mohlo být přezkoumáno za účelem posouzení, zda případně nemá zneužívající povahu [28]. Soudní dvůr rovněž zdůraznil, že specifika soudního řízení vedeného podle vnitrostátního práva mezi spotřebiteli a prodávajícími nebo poskytovateli nemohou představovat okolnost, která může mít dopad na právní ochranu, které se musí spotřebitelům dostat na základě ustanovení směrnice 93/13 [29].

[23] – Viz rozsudek ze dne 27. ledna 2021, Dexia Nederland (C-229/19 a C-289/19, EU:C:2021:68, bod 57). Viz též dvacátý první bod odůvodnění směrnice 93/13. Jak Soudní dvůr připustil, čl. 6 odst. 1 směrnice 93/13 je kogentním ustanovením, které usiluje o nahrazení formální rovnováhy, kterou smlouva nastoluje mezi právy a povinnostmi smluvních stran, rovnováhou skutečnou, která může nastolit rovnost mezi těmito smluvními stranami. Viz rozsudek ze dne 11. března 2020, Lintner (C-511/17, EU:C:2020:188, bod 24).

[24] – Viz rozsudek ze dne 9. července 2020, Raiffeisen Bank a BRD Groupe Societé Générale (C-698/18 a C-699/18, EU:C:2020:537, bod 52).

[25] – Viz rozsudky ze dne 27. června 2000, Océano Grupo Editorial a Salvat Editores (C-240/98 až C-244/98, EU:C:2000:346, bod 25), a ze dne 26. března 2019, Abanca Corporación Bancaria a Bankia (C-70/17 a C-179/17, EU:C:2019:250, bod 49).

[26] – Viz rozsudky ze dne 9. listopadu 2010, VB Pénzügyi Lízing (C-137/08, EU:C:2010:659, bod 48), a ze dne 11. března 2020, Lintner (C-511/17, EU:C:2020:188, bod 25).

[27] – Viz rozsudky ze dne 4. června 2009, Pannon GSM (C-243/08, EU:C:2009:350, body 31 a 32), a ze dne 4. června 2020, Kancelaria Medius (C-495/19, EU:C:2020:431, bod 37).

[28] – Viz rozsudek ze dne 3. března 2020, Gómez del Moral Guasch (C-125/18, EU:C:2020:138, bod 44).

[29] – Viz rozsudek ze dne 21. dubna 2016, Radlinger a Radlingerová (C-377/14, EU:C:2016:283, bod 50).

65. I když Soudní dvůr již v několika ohledech a s přihlédnutím k požadavkům vyplývajícím z čl. 6 odst. 1 a čl. 7 odst. 1 směrnice 93/13 vymezil způsob, jakým má vnitrostátní soud zajistit ochranu práv, která spotřebitelům vyplývají z této směrnice, nic to nemění na tom, že při neexistenci harmonizace na úrovni Unie pravidla upravující řízení použitelná při přezkumu údajně zneužívající povahy smluvního ujednání spadají do působnosti vnitrostátních právních řádů členských států, pokud nejsou méně příznivá než ty, kterými se řídí obdobné situace ve vnitrostátním právu (zásada rovnocennosti), a pokud v praxi neznemožňují nebo nadměrně neztěžují výkon práv přiznaných spotřebitelům unijním právem (zásada efektivity) [30].

66. Pokud jde o zásadu efektivity, podle ustálené judikatury Soudního dvora musí být každý případ, v němž vyvstává otázka, zda vnitrostátní procesní ustanovení znemožňuje nebo nadměrně ztěžuje použití unijního práva, analyzován s přihlédnutím k postavení tohoto ustanovení v řízení jako celku, k jeho průběhu a zvláštnostem, případně společně se základními zásadami vnitrostátního právního systému, jako například právem na obhajobu, zásadou právní jistoty a řádným průběhem řízení [31]. V tomto ohledu Soudní dvůr připustil, že potřeba dodržovat tuto zásadu nemůže vést až k tomu, že zcela nahradí úplnou nečinnost dotyčného spotřebitele [32].

67. Soudní dvůr konkrétně rozhodl, že efektivní ochrana práv, která ze směrnice 93/13 vyplývají pro spotřebitele, může být zajištěna pouze za podmínky, že vnitrostátní procesní systém umožňuje v rámci řízení o platebním rozkazu nebo řízení o výkonu platebního rozkazu přezkum i bez návrhu případné zneužívající povahy smluvních ujednání obsažených v dotyčné smlouvě [33]. V případě, že ve stadiu výkonu platebního rozkazu není vyžadováno, aby soud i bez návrhu přezkoumal potenciálně zneužívající povahu ujednání, je tedy třeba mít za to, že vnitrostátní právní úprava může narušit efektivitu kontroly, o kterou usiluje směrnice 93/13, jestliže nevyžaduje takový přezkum ve stadiu vydání platebního rozkazu, nebo je-li takový přezkum stanoven pouze ve stadiu odporu proti vydanému platebnímu rozkazu, pokud existuje nezanedbatelné riziko, že dotčený spotřebitel požadovaný odpor nepodá [34]. Směrnice 93/13 tedy brání tomu, aby vnitrostátní právní úprava umožňovala vydání platebního rozkazu, aniž by spotřebitel měl v jakémkoliv stadiu řízení záruku, že soud přezkoumá neexistenci zneužívajících ujednání v předmětné smlouvě [35].

68. Soudní dvůr již navíc uznal, že ochrana spotřebitele není absolutní a že unijní právo neukládá vnitrostátnímu soudu, aby nepoužil vnitrostátní procesní pravidla spojující s určitým rozhodnutím zejména překážku věci rozsouzené, i kdyby to umožňovalo napravit porušení ustanovení jakéhokoli druhu obsaženého v směrnici 93/13 [36]. Soudní dvůr totiž zdůraznil význam, který má jak v unijním právním řádu, tak ve vnitrostátních právních řádech zásada překážky věci pravomocně rozsouzené, a to, že za účelem zajištění jak stability práva a právních vztahů, tak řádného výkonu spravedlnosti je důležité, aby soudní rozhodnutí, která se po vyčerpání možných procesních prostředků nebo po uplynutí lhůt stanovených pro tyto procesní prostředky stala konečnými, již nemohla být zpochybněna [37]. Stejně tak platí, že stanovení přiměřených prekluzivních lhůt pro podání žaloby v zájmu právní jistoty je slučitelné s unijním právem [38].

30 – Viz rozsudek ze dne 26. června 2019, Kuhar (C-407/18, EU:C:2019:537, body 45 a 46).

31 – Viz rozsudek ze dne 22. dubna 2021, PROFI CREDIT Slovakia (C-485/19, EU:C:2021:313, bod 53).

32 – Viz rozsudek ze dne 1. října 2015, ERSTE Bank Hungary (C-32/14, EU:C:2015:637, bod 62).

33 – Viz rozsudek ze dne 13. září 2018, Profi Credit Polska (C-176/17, EU:C:2018:711, bod 44).

34 – Viz rozsudek ze dne 20. září 2018, Danko a Danková (C-448/17, EU:C:2018:745, bod 46 a bod 2 výroku).

35 – Viz rozsudek ze dne 20. září 2018, Danko a Danková (C-448/17, EU:C:2018:745, bod 49).

36 – Viz rozsudek ze dne 21. prosince 2016, Gutiérrez Naranjo a další (C-154/15, C-307/15 a C-308/15, EU:C:2016:980, bod 68).

37 – Viz rozsudek ze dne 26. ledna 2017, Banco Primus (C-421/14, EU:C:2017:60, bod 46).

38 – Viz rozsudek ze dne 22. dubna 2021, PROFI CREDIT Slovakia (C-485/19, EU:C:2021:313, bod 57).

Vnitrostátní právní předpisy však nesmí zasahovat do podstaty práva nebýt vázán ujednáním, o němž se má za to, že je zneužívající, které pro spotřebitele vyplývá z ustanovení čl. 6 odst. 1 směrnice 93/13 [39].

69. Je třeba připomenout, že v rozsudku ze dne 6. října 2009 ve věci Asturcom Telecomunicaciones [40] Soudní dvůr konkrétně rozhodl, že vnitrostátní právní úprava, která stanoví dvouměsíční lhůtu na podání žaloby na neplatnost, po jejímž marném uplynutí se rozhodčí nález stává konečným, tedy věcí pravomocně rozsouzenou, je v souladu se zásadou efektivity, přičemž zdůraznil, že dodržování zásady efektivity nemůže vést až k tomu, že zcela nahradí úplnou nečinnost dotyčného spotřebitele, který nezahájil žádné řízení za účelem uplatnění svých práv.

70. Naproti tomu v rozsudku ze dne 18. února 2016 ve věci Finanmadrid EFC [41] Soudní dvůr rozhodl, že vnitrostátní právní úprava zakotvující zásadu překážky věci pravomocně rozsouzené v rámci řízení o platebním rozkazu, byla v rozporu se zásadou efektivity, jelikož rozhodnutí orgánu, kterým se ukončuje řízení o platebním rozkazu, zakládalo překážku věci rozsouzené, což znemožňovalo přezkum zneužívající povahy smluvních ujednání ve stadiu výkonu rozhodnutí pouze z toho důvodu, že spotřebitel nepodal ve stanovené lhůtě odpor, a existovalo značné riziko, že tak spotřebitel neučiní.

71. Je třeba rovněž jasně konstatovat, že v rozsudku ve věci Banco Primus [42], který se týkal námitky spotřebitele proti řízení o výkonu rozhodnutí týkajícího se nemovitosti zatížené hypotékou, Soudní dvůr rozhodl, že směrnice 93/13 nebrání vnitrostátní právní úpravě, která zakazuje soudu přezkoumávat z úřední povinnosti zneužívající povahu ujednání smlouvy, pokud již bylo pravomocně rozhodnuto o legalitě všech ujednání této smlouvy ve světle této směrnice rozhodnutím zakládajícím překážku věci pravomocně rozsouzené. Podle Soudního dvora však v případě jednoho nebo několika smluvních ujednání, jejichž případně zneužívající povaha nebyla přezkoumána při předchozím soudním přezkumu sporné smlouvy, který byl skončen rozhodnutím zakládajícím překážku věci pravomocně rozsouzené, směrnice 93/13 vyžaduje, aby soud, u něhož spotřebitel řádně podal incidenční námitku, přezkoumal na návrh některého účastníka řízení nebo z úřední povinnosti případnou zneužívající povahu těchto ujednání, pokud má za tímto účelem k dispozici nezbytné informace o právním a skutkovém stavu. V případě neexistence takového přezkumu by ochrana spotřebitele podle této směrnice byla neúplná a nedostatečná.

72. Z výše uvedené judikatury tudíž vyplývá, že členské státy nejsou na základě směrnice 93/13 povinny přijmout určitý konkrétní procesní systém soudního přezkumu zneužívajících ujednání za předpokladu, že dodržují povinnosti, které pro ně vyplývají z unijního práva, včetně zásady rovnocennosti a efektivity, a tak zajistí, aby vnitrostátní soud provedl kontrolu týkající se zneužívající povahy jakéhokoli smluvního ujednání nezávisle na řízení. Musí existovat přezkum zneužívajících ujednání z úřední povinnosti prováděný buď prvním soudem, který v řízení rozhoduje, nebo druhým soudem, ať již budou rozhodovat ve vykonávacím řízení nebo ve věci samé, přičemž tento přezkum může zahájit spotřebitel, ledaže existuje značné riziko, že spotřebitel tento zvláštní procesní postup nevyužije, čímž eliminuje možnost soudního přezkumu zneužívajících ujednání v souladu se směrnicí 93/13.

[39] – Viz rozsudek ze dne 21. prosince 2016, Gutiérrez Naranjo a další (C-154/15, C-307/15 a C-308/15, EU:C:2016:980, bod 71).

[40] – C-40/08, EU:C:2009:615, body 34 až 48.

[41] – C-49/14, EU:C:2016:98, body 45 až 55.

[42] – Viz rozsudek ze dne 26. ledna 2017 (C-421/14, EU:C:2017:60, body 49 až 54).

73. Podle judikatury Soudního dvora navíc platí, že ochrana spotřebitele sice není absolutní, ale to není ani zásada překážky věci pravomocně rozsouzené. Jak dokládají výše uvedené rozsudky zmíněné v bodech 69 až 71 tohoto stanoviska, Soudní dvůr zaujímá vyvážený přístup k vzájemnému vztahu vnitrostátních pravidel týkajících se překážky věci rozsouzené a prekluze na straně jedné a požadavků směrnice 93/13 na straně druhé, přičemž dbá na to, aby tato pravidla neohrožovala systém ochrany spotřebitele zavedený touto směrnicí. Zejména platí, že rozsudek ve věci Banco Primus se sice přímo nevyjadřuje k implicitně pravomocně rozsouzené věci, nicméně důraz Soudního dvora na nezbytnost konečného posouzení zneužívající povahy smluvních ujednání v rozhodnutí zakládajícím překážku věci pravomocně rozsouzené podporuje názor, že taková vnitrostátní právní úprava, jako je právní úprava dotčená v původním řízení, je se směrnicí 93/13 v rozporu. K tomuto rozsudku se ve své analýze ještě vrátím (viz bod 81 tohoto stanoviska).

74. A právě ve světle těchto zásad rozvinutých v rámci judikatury Soudního dvora je nezbytné posuzovat okolnosti dané v projednávaných věcech.

D. Použití zásad rozvinutých v judikatuře Soudního dvora na okolnosti dané v projednávaných věcech

75. Jak je již uvedeno v bodech 42 a 44 tohoto stanoviska, vnitrostátní právní úprava dotčená v projednávaných věcech stanoví, že v řízení o výkonu platebních rozkazů, proti nimž nebyl podán odpor, a tudíž zakládají překážku věci pravomocně rozsouzené, není exekuční soud oprávněn přezkoumávat obsah platebního rozkazu a posuzovat, z úřední povinnosti ani na návrh spotřebitele, zneužívající povahu smluvních ujednání z toho důvodu, že se tento platební rozkaz stal implicitně pravomocně rozsouzenou věcí.

76. Úvodem je třeba uvést, že na rozdíl od argumentace předestřené Komisí, podle které se projednávaná věc týká prekluze, nikoli zásady překážky věci pravomocně rozsouzené, z předkládacích rozhodnutí vyplývá, že předkládající soud má za to, že platební rozkazy, které jsou předmětem exekučního řízení, zakládají překážku věci pravomocně rozsouzené. Podle ustálené judikatury je k výkladu a uplatňování vnitrostátního práva příslušný pouze vnitrostátní soud [43].

77. Kromě toho nejsou v projednávaných věcech dány žádné indicie, které by mohly vést ke vzniku pochybností ve vztahu k zásadě rovnocennosti. Jak uvádí italská vláda, vnitrostátní právo podle všeho neumožňuje exekučnímu soudu posuzovat platební rozkaz zakládající překážku věci pravomocně rozsouzené, a to ani v případě, že se jedná o potenciální porušení vnitrostátních kogentních pravidel (viz bod 38 tohoto stanoviska).

78. Je třeba rovněž uvést, že na rozdíl od toho, co tvrdí Komise, italská vláda odmítá možnost, že ve věci C-693/19 může být dotčená vnitrostátní právní úprava vykládána v souladu se směrnicí 93/13, tedy že exekuční soud může posuzovat zneužívající povahu ujednání týkajícího se nadměrných úroků (viz body 38 a 40 tohoto stanoviska). Ověření této otázky ve světle požadavku na konformní výklad vnitrostátního práva, stanoveného judikaturou Soudního dvora, tedy přísluší předkládajícímu soudu [44].

[43] – Viz rozsudek ze dne 9. července 2020, Raiffeisen Bank a BRD Groupe Societé Générale (C-698/18 a C-699/18, EU:C:2020:537, bod 46).

[44] – Viz rozsudek ze dne 4. června 2020, Kancelaria Medius (C-495/19, EU:C:2020:431, body 49 až 51).

79. Přistoupím-li nyní k jádru celé problematiky, domnívám se, že jsou v projednávaných věcech dány závažné indicie vycházející z judikatury Soudního dvora, které nasvědčují tomu, že čl. 6 odst. 1 a čl. 7 odst. 1 směrnice 93/13, vykládané ve světle zásady efektivity, dotčené vnitrostátní právní úpravě brání.

80. V tomto ohledu mám za to, že přezkum případné zneužívající povahy smluvních ujednání podle směrnice 93/13 musí být předmětem výslovného a dostatečně odůvodněného posouzení vnitrostátním soudem. Jak dokládají okolnosti projednávaných věcí, má dotčená vnitrostátní právní úprava za následek, že otázka zneužívající povahy smluvních ujednání je považována za meritorně vyřešenou, i když nebyla vnitrostátním soudem vůbec projednávána. Podle mého názoru, jak uvádí Komise, pokud přezkum zneužívající povahy smluvních ujednání není v rozhodnutí obsahujícím platební rozkaz odůvodněn, spotřebitel nebude schopen porozumět důvodům tohoto rozhodnutí či je analyzovat, nebo se případně účinně bránit exekuci. Ani vnitrostátní soud, který bude případně rozhodovat o opravném prostředku, nebude schopen vydat rozhodnutí. Soudní dvůr v tomto ohledu rozhodl, že bez účinného přezkumu případné zneužívající povahy ujednání dotyčné smlouvy nelze zaručit dodržování práv přiznaných směrnicí 93/13[45].

81. Další podporu tohoto přístupu lze vyvodit z rozsudku ve věci Banco Primus[46]. Jak je uvedeno v bodě 71 tohoto stanoviska, Soudní dvůr konstatoval, že vnitrostátní právní úprava, která rozšířila účinky překážky věci pravomocně rozsouzené na ujednání, o kterých vnitrostátní soud nerozhodl s konečnou platností, je neslučitelná se směrnicí 93/13. Soudní dvůr tedy předpokládá, že pokud vnitrostátní soud neposuzoval zneužívající povahu dotčených konkrétních smluvních ujednání, lze jen stěží mít za to, že byla dotčena zásada překážky věci pravomocně rozsouzené[47].

82. Tento přístup se rovněž shoduje s cíli sledovanými směrnicí 93/13, jak jsou vykládány judikaturou Soudního dvora. Jak je uvedeno v bodě 63 tohoto stanoviska, povinnost vnitrostátního soudu provádět přezkum zneužívajících ujednání z úřední povinnosti je odůvodněna povahou a významem veřejného zájmu, od něhož se odvíjí ochrana, kterou směrnice 93/13 spotřebitelům zajišťuje. Exekuční soud je tedy povinen zajistit účinnost této ochrany, pokud nedošlo k jejímu uskutečnění v dřívějším stadiu řízení. V opačném případě by tato povinnost uložená vnitrostátnímu soudu na základě směrnice 93/13 mohla být zbavena své podstaty.

83. To potvrzují okolnosti dané v projednávaných věcech, v nichž podle všeho nebyl vnitrostátním soudem, který dotčené platební rozkazy vydal, proveden žádný přezkum zneužívajících ujednání z úřední povinnosti. Je pravda, jak uvádí německá vláda, že v souladu s judikaturou Soudního dvora uvedenou v bodě 67 tohoto stanoviska spadá rozhodnutí o tom, zda má být takový přezkum proveden ve stadiu platebního rozkazu nebo ve stadiu jeho výkonu, do pravomoci členských států, přičemž směrnice 93/13 nevyžaduje, aby byl tento přezkum proveden v obou těchto stadiích. V jednom z těchto stadií řízení však musí být takový přezkum proveden. Pokud by tedy bylo zabráněno tomu, že posouzení zneužívajících ujednání bude poprvé provádět až exekuční soud, a to jednoduše z toho důvodu, že dotčený platební rozkaz zakládá překážku implicitně pravomocně rozsouzené věci, bude tím znemožněno ověření zneužívající povahy v kterémkoli stadiu řízení.

45 – Viz rozsudek ze dne 4. června 2020, Kancelaria Medius (C-495/19, EU:C:2020:431, bod 35).

46 – Viz rozsudek ze dne 26. ledna 2017 (C-421/14, EU:C:2017:60, body 49 až 54).

47 – V tomto ohledu viz García-Valdecasas Dorrego, M. J., *Dialogue between the Spanish courts and the European Court of Justice regarding the judicial protection of consumers under Directive 93/13/EEC*, Association of Property and Business Registrars of Spain, 2018, s. 98–99.

84. Je třeba dodat, že tento přístup je podle všeho v souladu s judikaturou Soudního dvora týkající se vnitrostátní právní úpravy, která provádí překážku věci pravomocně rozsouzené mimo rámec směrnice 93/13. V některých rozsudcích [48] Soudní dvůr nesouhlasil s přiznáním nadměrné ochrany pravomocným rozhodnutím prostřednictvím překážky věci pravomocně rozsouzené způsobem, který významným způsobem ztěžuje účinné uplatňování unijního práva [49]. Kromě toho je třeba uvést, že v rozsudku ze dne 17. října 2018 ve věci Klohn [50] Soudní dvůr naznačil, že překážka věci pravomocně rozsouzené se týká pouze právních nároků, o nichž soud rozhodl, tudíž tato zásada nebrání tomu, aby se soud vyjádřil v rámci pozdějšího sporu k právním otázkám, o nichž v tomto konečném rozhodnutí rozhodnuto nebylo. Stejně tak z ustálené judikatury Soudního dvora týkající se uplatnění překážky věci pravomocně rozsouzené v unijním právu vyplývá, že se překážka věci rozsouzené váže pouze ke skutkovým a právním otázkám, které byly skutečně nebo nutně rozhodnuty předmětným soudním rozhodnutím [51].

85. S ohledem na shora uvedené je tedy třeba mít za to, že dotčená vnitrostátní právní úprava je v rozporu se zásadou efektivity, neboť znemožňuje či nadměrně ztěžuje zajištění ochrany práv přiznaných spotřebitelům směrnicí 93/13.

86. Docházím tedy k závěru, že čl. 6 odst. 1 a čl. 7 odst. 1 směrnice 93/13 vykládané ve světle zásady efektivity brání takové vnitrostátní právní úpravě, jako je právní úprava dotčená v původním řízení.

VII. Závěry

87. S ohledem na výše uvedené úvahy navrhuji, aby Soudní dvůr na předběžné otázky položené Tribunale di Milano (soud v Miláně, Itálie) odpověděl následovně:

„Článek 6 odst. 1 a čl. 7 odst. 1 směrnice Rady 93/13/EHS ze dne 5. dubna 1993 o zneužívajících ujednáních ve spotřebitelských smlouvách musí být ve světle zásady efektivity vykládány v tom smyslu, že brání vnitrostátní právní úpravě, která exekučnímu soudu neumožňuje posoudit z úřední povinnosti ani na návrh účastníka řízení zneužívající povahu ujednání obsažených ve smlouvě, na jejímž základě byl vydán platební rozkaz, který založil překážku věci pravomocně rozsouzené, pokud tato ujednání nebyla předmětem výslovného a dostatečně odůvodněného posouzení z hlediska této směrnice.“

[48] – Viz zejména rozsudky ze dne 3. září 2009, Fallimento Olimpiclub (C-2/08, EU:C:2009:506, body 29 až 32); ze dne 2. dubna 2020, CRPNPAC a Vueling Airlines (C-370/17 a C-37/18, EU:C:2020:260, body 94 až 96), a ze dne 16. července 2020, UR (Povinnost advokátů k DPH) (C-424/19, EU:C:2020:581, body 31 až 34).

[49] – V tomto ohledu viz Turmo, A., „National *Res Judicata* in the European Union: Revisiting the Tension Between the Temptation of Effectiveness and the Acknowledgement of Domestic Procedural Law“, *Common Market Law Review*, sv. 58, 2021, s. 361–390, na s. 375.

[50] – C-167/17, EU:C:2018:833, bod 69.

[51] – Viz rozsudky ze dne 29. června 2010, Komise v. Lucembursko (C-526/08, EU:C:2010:379, bod 27), a ze dne 31. ledna 2019, Islamic Republic of Iran Shipping Lines a další v. Rada (C-225/17 P, EU:C:2019:82, bod 47).